

ВААД УКРАЇНИ

:BREMER
RATHSCHOR

Zentrum
Liberale
Moderne

Вшанування Пам'яті Жертв Голокосту на Буковині

4 – 7 вересня 2019 р., м. Чернівці, Україна

חצור תמים פעלו כי בכל יום יום ימים
חצור תמים בכל פעל מי יזמר לו שמו
שמו ישרוך כבודו יתקדש ויגדל
עו אלה ל מה תהיה אמונתו ויחיה
והיכוח העמיד כבודו ויגדל ויחיה
אך אפים וסלא רעים יחיל ויחיה
כי לך אין חללות ויגדל ויחיה
אשר בדרך פטרון מל רעות ויחיה
ויהיו נא עיניך ברחמינו עלינו פקוחות
אדם אם בן מן יתה אלו שנים יחיה
מה יתרון לו כלא תהי יתה כרון דין
ברוך הוא כי אמת רינו ויסנו וכל
ומשלם לארם חשכונו ויגדל ויחיה
ירענו ויביצק ששפנו ויגדל ויחיה
אך לודא אלה שששו ברוך את יי ויגדל
אשר יתרון האמת שכל טשפנו ויחיה

Вшанування Пам'яті Жертв Голокосту на Буковині

4 – 7 вересня 2019 р., м. Чернівці, Україна

Зустріч істориків України, Німеччини, Румунії та Росії, а також свідків трагедії Голокосту на Буковині

Вшанування пам'яті жертв Голокосту в м. Чернівці

Фортепіанний концерт Олексія Ботвінова та вірші Зельми Меєрбаум, читає Марина Литвинюк

**Ораторія “Ілія” Фелікса Мендельсона-Бартольдї
Концерт Хору „RathsChor“ м. Бремен разом із
музикантами Одеської національної музичної академії
імені А.В. Нежданової та симфонічного оркестру
Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка**

Зустріч істориків України, Німеччини, Румунії та Росії, а також свідків трагедії Голокосту на Буковині

Середа, 4 вересня 2019 р., м. Чернівці, Україна

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. М. Коцюбинського, 2, м. Чернівці

Програма

Вітальне слово

Марілуїзе Бек, директорка відділу Східної Європи Центру Ліберальної
Сучасності, м. Берлін

Йосиф Зісельс, виконавчий співпрезидент Асоціації єврейських організацій
та общин (ВААД) України, м. Київ

проф. Тамара Марусик, проректорка з науково-педагогічної роботи з питань
навчально-виховного процесу Чернівецького національного університету імені
Ю. Федьковича, м. Чернівці

Модератор: **Юрко Прохасько**, письменник, германіст, м. Львів

Тема I: Анатомія насильства проти євреїв в Європі до та під час Другої світової війни

Винищення європейських євреїв нацистською Німеччиною – як пояснити таку підтримку в суспільстві?

Імпульсна доповідь: **проф. Вольфганг Айхведе**, історик, засновник Центру
дослідження Східної Європи в університеті міста Бремен, м. Бремен

Особливості Голокосту на українських теренах

Імпульсна доповідь: **д-р Анатолій Подольський**, історик, директор
Українського центру вивчення історії Голокосту, м. Київ

Особливості Голокосту на Буковині

Імпульсна доповідь: **д-р Олег Суровцев**, історик, викладач Чернівецького
національного університету імені Ю. Федьковича, м. Чернівці

Режим Антонеску та “єврейське питання” в Румунії 1940-1944 років

Імпульсна доповідь: **проф. Оттмар Траска**, історик, Інститут історії
румунської академії наук “George Barițiu”, м. Клуж-Напока

Тема II: Голокост у суспільному дискурсі країн Центральної та Східної Європи після 1991 року

Блок 1

Зародження “культури пам’яті” в Україні на початку 90-х років

Імпульсна доповідь: **д-р Борис Забарко**, історик, голова Всеукраїнської асоціації євреїв-колишніх в’язнів гетто та нацистських концтаборів, віцепрезидент Міжнародної спілки громадських об’єднань євреїв-колишніх в’язнів фашизму, м. Київ

Меморіалізація Голокосту на Буковині

Імпульсна доповідь: **Йосиф Зісельс**, виконавчий співпрезидент Асоціації єврейських організацій та общин (ВААД) України, м. Київ

Інструменталізація та табу: український антисемітизм в політиці пам’яті та в аспекті інформаційної війни

Імпульсна доповідь: **Вільфрід Йільге**, експерт з питань України, Асоційований співробітник Німецького фонду зовнішньої політики, м. Берлін

Блок 2:

Дослідження Голокосту у Радянському Союзі після Другої світової війни

Імпульсна доповідь: **проф. Ірина Щербакова**, германістка, культурознавчиня, координаторка правозахисної організації “Меморіал”, м. Москва

Динаміка пам’яті про Голокост в Румунії

Імпульсна доповідь: **Маріус Казан**, історик, Національний Інститут вивчення Голокосту в Румунії “Елі Візель”, м. Бухарест

Проблема утвердження в історичній свідомості німців пам’яті про Голокост в Україні

Імпульсна доповідь: **Фолькер Бек**, лектор Центру релігійних досліджень Рурського університету міста Бохум

На заході буде забезпечено синхронний переклад.

Робочі мови: німецька, українська, англійська.

Herbst

Der Regen spinn
Sein graues Lied
Von Sehnsucht und
Von schwerem Weh.

Von Träumen blind
Alleinseins müd
Bin ich ein Hund
Und – geh.

Verloschnes Gold
Und toter Traum
Von Liebe sieht
Mich an und schweigt.

Und um mich rollt
Schillernder Schaum –
Die Sehnsucht zieht
Und – geigt.

Der Herbst ist da
Und weint mich an
Mit Augen, die
Erlöschen sind.

Ich weiß, er sah:
Das Glück verrann,
Zwang mich ins Knie
Und – ging.

Selma Meerbaum, 1941

Вшанування пам'яті жертв Голокосту в м. Чернівці

Четвер, 5 вересня 2019 р., об 11:00, ,

Будинок прощання "Бейт Кадішін" на єврейському кладовищі, вул. Зелена, 11,
м. Чернівці

Ми хочемо разом з Вами вшанувати пам'ять жертв Голокосту на Буковині.

Микола Кушнір
Чернівецький музей історії та
культури євреїв Буковини

Йосиф Зісельс
Асоціація єврейських організацій та
общин (ВААД) України

Марілуїзе Бек / Ральф Фюкс
Центр Ліберальної Сучасності

Клаус Волшнер
RathsChor м. Бремен

Будемо раді вітати Вас на церемонії вшанування пам'яті жертв Голокосту.

Програма Церемонії

Музичний супровід:

Фелікс Мендельсон-Бертольд: *Wer bis an das Ende beharrt* (опера "Ілія", опус 70),
RathsChor м. Бремен та Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Вітальне слово:

Марілуїзе Бек, директорка відділу Східної Європи Центру Ліберальної Сучасності

Йосиф Зісельс, виконавчий співпрезидент Асоціації єврейських організацій та общин (ВААД) України

Микола Кушнір, директор Чернівецького музею історії та культури євреїв Буковини

Вітальний лист Федерального Президента Німеччини

д-ра Франка-Вальтера Штайнмаєра

Вітальний лист Президента України

Володимира Зеленського

Кадіш у пам'ять за загиблими читає **Менахем Мендл Гліценштейн**, головний рабин Чернівецької області

Промови:

Перший заступник голови Чернівецької обласної державної адміністрації

Михайло Павлюк

Голова Чернівецької обласної ради депутатів **Іван Мунтян**

Чернівецький міський голова **Олексій Каспрук**

Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні **Анка Фельдгузен**

Посол Румунії в Україні **Крістіан-Леон Цуркану**

Посольство Держави Ізраїль в Україні

Розповідь свідка трагедії:

Клара Кац, жертва Голокосту на Буковині

Гіта Койфман, свідок та жертва Голокосту на Буковині, голова Ізраїльської Асоціації "Уцілілих в концтаборах та гетто"

Музичний супровід:

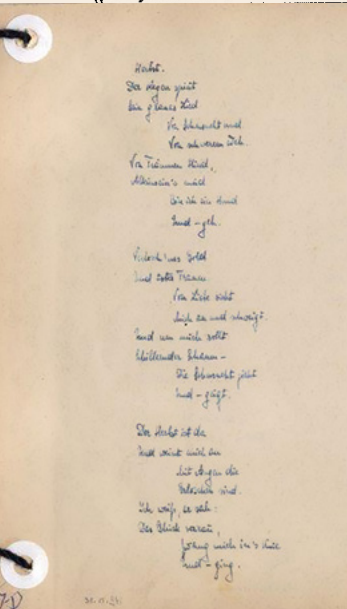
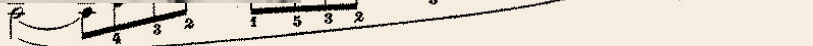
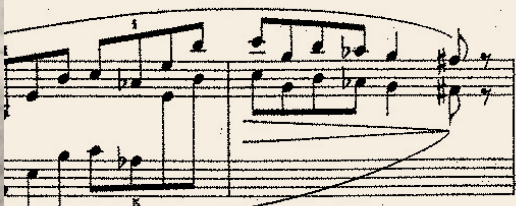
Ернст Фрідріх Піхтер: *Wie lieblich sind auf den Bergen. Aus: drei Motetten*,
op. 40 Nr. 1

RathsChor м. Бремен та Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Під час церемонії буде забезпечено синхронний переклад з української, німецької та англійської мов.

No. 1 in G Minor

Op. 23

Фортепіанний Концерт Олексія Ботвінова та вірші Зельми Меєрбаум, читає Марина Литвинюк

Четвер, 5 вересня 2019 р., о 18.30

Велика зала Філармонії м. Чернівці, пл.Філармонії, 10

Український піаніст **Олексій Ботвінов** виконує ноктюрни, вальси та баладу **Фредеріка Шопена**.

Марина Литвинюк читає вірші **Зельми Меєрбаум**, німецькомовної поетеси єврейського походження, чернівчанки. Молода дівчина померла у 1942 р. від тифу у віці 18 років після депортації до трудового табору Михайлівка. Вірші Зельми Меєрбаум сповнені відчайдушного прагнення до життя, демонструють величезний талант та зрілість поетеси.

Піаніст Олексій Ботвінов виступав із провідними оркестрами у великих концертних залах 45 країн світу. Він по праву вважається одним з кращих виконавців творів Рахманінова. Ботвінов має репутацію новатора у сфері класичної музики. Артист є започатківцем багатьох унікальних проєктів, частина з яких є синтезом різних форм жанрів мистецтва.

У 2015 р. Олексій Ботвінов став автором ідеї та президентом започаткованого ним щорічного фестивалю мистецтв "ODESSA CLASSICS". Йому вдалося відродити майже втрачені музичні традиції Одеси. Під його художнім керівництвом "ODESSA CLASSICS" став одним із провідних музичних фестивалів в Україні.

Ораторія “Ілія” Фелікса Мендельсона-Бартольдї

Концерт Хору „RathsChor“ м. Бремен разом із музикантами

Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової та симфонічного оркестру Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка

Субота, 7 вересня 2019 р., о 18:30

Велика зала Філармонії м. Чернівці, пл. Філармонії, 10

З Бремена до Чернівців приїхав „RathsChor“, щоб спільно із музикантами симфонічного оркестру Чернівецької філармонії та музикантами Одеської музичної академії виконати ораторію „Ілія“ відомого німецького композитора Фелікса Мендельсона-Бартольдї. Композитор народився у заможній єврейській родині Мендельсонів. По батьківській лінії його дідом був видатний філософ Мойсей Мендельсон. У віці 7 років Фелікс Мендельсон-Бартольдї був охрещений за протестантським звичаєм. Він вважається одним з провідних музикантів епохи романтизму. Завдяки своїм власним композиціям та поверненню з забуття творів Георга Фрідріха Генделя та Йоганна Себастьяна Баха він значно збагатив концертне життя.

Ораторія „Ілія“ Ф. Мендельсона-Бартольдї розповідає стародавню історію із Старого Заповіту: Пророк ставить під сумнів популярних богів Ваала та Ашера, а знак неба підтверджує перевагу монотеїзму. У період націонал-соціалізму виконання “Ілії” було заборонене з антисемітських причин. Сьогодні ораторія „Ілія“ є одним з великих творів європейської музичної культури і користується великою популярністю, завдяки захоплюючій сценічній драмі та хоровому співу. Бременський RathsChor має давню традицію культурного співробітництва з музикантами України. Минулого року він був гостем у м. Одесі. Короткий фільм - звіт Дениса Коштури із німецькими субтитрами Ви знайдете за посиланням: <http://www.raths-chor.de/presse-echo/>

Ми висловлюємо щиру вдячність партнерам заходу:

Auswärtiges Amt

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
КИЇВ
Україна

FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION For Freedom.
Ukraine and Belarus

friede springer stiftung

Erinnerung lerner

Ambassador of Romania to Ukraine

Чернівці

